

Helseretten og helsetenesta

Samfunnsmedisin vidareutdanning, kurs E, introduksjon
Stavanger, 6. november 2017

Geir Sverre Braut
SUS/UiS/HVL

Finansieringsordninger og styringsverkemiddel

- «Plan»
 - Stat og kommune
 - Fagleg skjønn til grunn for ressursbruk
 - «Marknad»
 - Forsikringsordningar
 - Rettskrav
- *Lovgjeving*
 - *Ressurstildeling*
 - *Mjuke verkemiddel*

Utviklinga av helse retten

- Helse rett < Velferdsrett < (Offentleg rett)
- **Rammer for profesjonsutøving**
 - Christian V (1672); legelovane av 1927 og 1980
- **Kompensasjon for tenester**
 - Sjuketrygdordningar frå slutten av 1800-talet; heile folket dekt frå 1954; folketrygdloven 1966/67
- **Ansvar for tenestetilbod**
 - Psykisk helse og fattigstell frå 1800-talet
 - Sjukehus 1969/70; kommunehelseteneste 1982/84
- **Særleg erstatningsordning** frå 1988 (NPE)

Legelovgjevinga

- 1672 Yrkesmonopolet viser seg
- 1927 Teieplikta kjem inn som lovkrav, visse ø.hjelp-
plikter
- 1980 Forsvarleg verksemd (§ 25) dukkar opp
- 1999 Legen som tenesteytar i eit helsetenestesystem

Nært knytt til verdigrunnlaget

- ***OBS! Verdi ≠ norm***
 - **Verdi** – mål, det attråverdige; **norm** - handlingsregel
 - Etikk – læra om det gode
 - Moral – det gode i praksis
 - Jus – moralen i eit sosialt system
- ***Samlande verdioverskrifter***
 - Menneskeverdet er ukrenkeleg; vern om det sårbare
 - Tenestene skal vera forsvarlege
 - Tilbodet skal vera likeverdige
 - Tenestene skal vera føreseielege og transparente

Konflikttypar

- **Verdikonflikter** - politiske løysingar (?)
 - «Interessekonflikter», jf. streik
- **Normkonflikter** - rettslege løysingar
 - «Rettskonflikter»
- Når noko ikkje fungerer, kva plass har varslingsordningar og andre «nødbremser»?

Normtypar – ein modell

- **«Grensenormer»**
 - Grøftekantane
 - Brot er uakseptable
 - Vilkårslogikk
- **«Sentralnormer»**
 - Det attråverdige
 - Avvik førekjem, storleiken avgjer om det kan akseptast
 - Skjønnsbrukslogikk

Innleveringsoppgåvene

- Relevante problem
 - Mykje omtale; kunne ønskt meir refleksjon og analyse
 - «Negativ» retorikk
- Hyppige tema:
 - Fagleg forsvarleg verksemd
 - Nivå, rutinar, grenseflater, usikkerheit, (kollegialt) ansvar
 - Undersøking av hendingar (>>>>>IS-0583)
 - Bruk av tvang
 - Gyldig samtykke – info, forståing, ikkje skjult «tvang»
 - Forhold til andre tenester
 - Dokumentasjon og offentleggjering